VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT

DINGOMANIA

Neumann esittää Levotonta Tuhkimoa keikoillaan nykyisinkin.

Porilainen tuhkimotarina

”Ja elämä on päivästä päivään
vieraiden pilkkaa sinullekin.
Päivästä päivään levoton tuhkimo
tekee itsestään marttyyrin.”

Dingo oli ennennäkemätön ilmiö Suomen poptaivaalla 1980-luvun puolivälissä. Menestyneimmillään porilaisyhtyeen suosio nousi lähes hysterian tasolle.

Dingon soitetuimpiin kappaleisiin kuuluva Levoton Tuhkimo ilmestyi singlenä vuonna 1984. Se päätyi myös yhtyeen esikoisalbumille Nimeni on Dingo, josta tuli läpimurto.

Levyä myytiin yli 100 000 kappaletta, mihin ei tuolloin Suomessa ollut yltänyt yksikään koti- tai ulkomainen rockartisti.

Levoton Tuhkimo pysyi jopa 20 viikkoa Yleisradion top-listalla, ja se valittiin myös vuoden sävellykseksi Emma-gaalassa.

Kaihoa ja kimallusta

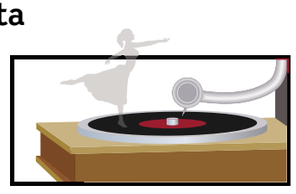

”Pöydässäsi ei oo
yhtään ystävää
kaikki tietää sun
tuhkimotarinas nimeltään.”

Laulun sävelsi ja sanoitti yhtyeen keulakuva **Pertti Neumann**. Sovituksesta vastasi musiikin monitoimimies **Pave Maijanen**. Musiikissaan Dingo yhdisteli sekä uutta aaltoa että paljon perinteisempiä mollisäveliä.

Levottoman Tuhkimon teksti on surumielisen romanttinen kuten moni muukin yhtyeen menestyskappaleista. Neumannin tunteellista sanoitusta korostaa hänen värisevä lauluäänensä.

Dingo hämärsi rajaa suomirockin ja iskelmän välillä, mikä osaltaan selittää yhtyeen saavuttamaa laajaa suosiota.

Huuma valtasi Suomen

”Ja elämä on helppoa
silloin, kun on joku,
josta pitää kii.”

Dingo-huuma alkoi toden teolla ensilevyn suosion myötä. Sifonkihuiveihin sonnustautuneet, usein melko nuoret naispuoliset fanit seurasivat bändiä konsertista toiseen.

Kirkuvat ihailijat saivat aikakauden sosiologit ja psykologit pohtimaan Dingon suosion syitä ja vaikutuksia.

Räväkkä pukeutuminen oli tärkeä osa yhtyeen julkisuuskuvaa. Neumannin merimiestausta puolestaan loi Dingon ympärille mystiikkaa, jota hyödynnettiin markkinoinnissa.

Bändin hajoaminen vuonna 1986 luonnollisesti järkytti ihailijoita, ja asiasta kerrottiin myös television pääuutislähetyksessä.

Karaoken kestosuosikki

Levoton Tuhkimo on ollut jo pitkään suomalaisten kestosuosikki karaokessa. Scandinavian Music Group on äänittänyt oman tulkintansa klassikkosävelmästä, ja myös heviyhtye HIM on esittänyt Dingo-hittiä keikoillaan.

Dingokin on yrittänyt vaihtelevilla kokoonpanoilla toisinaan paluuta, mutta toistaiseksi laimealla menestyksellä.

Neumann pääsi uudestaan julkisuuden valokeilaan oltuaan mukana Nelosen suosituissa Vain elämää -sarjassa.

RIKU-MATTI AKKANEN

KANSAN SUUSTA

Kyllä aikaa on

Kaikki aikanaan. Mutta kun ei ole aikaa.

Kyllä aikaa on, ja Naantalista saadaan lisää, veisteltiin Kokemäellä. Parikkalalainen torjuu kiirettä toteamalla, että aikaa Jumala loi eikä kiireestä virkannut mitään.

Aika on varsinainen monitaituri, muun muassa neuvonantaja. Kyllä aika asian aukaisee, sanottiin Liperissä. Pielavedellä aika keinon keksii.

Aikaa pidetään kauppamiehenä, sillä sen sanotaan kaupitsevan tavaran. Tähän sanontaan sopii turvautua ihmisen, jolla on taipumus kerätä itselleen tavaraa.

Elämässä tulee välttämättä vastoinkäymisiä. Suhtautumistapa voi ratkaista osan ongelmasta: aika aikaa kutakin, sanoi pässi, kun päätä leikattiin. Sanonnan toteavuus tuo mieleen vanhan testamentin Saarnaajan.

Mutta onneksi on lääkäri, aika, joka parantaa haavat ja laimentaa surun. Aika käy pitkäksi, sitä voidaan hukata ja jopa tappaa, vaikka lopulta aika tappaa niin potilaan kuin lääkärin.

Sananparret tähdentävät, että asioiden tulee tapahtua oikealla hetkellä. Ajallansa aidan pano, hetkellänsä heinän teko, kuten Lopella sanottiin. Joku nousee aamulla ihmisten aikaan, toinen saapuu pitoihin kreivin aikaan.

Aika on sen verran pätevä kaveri, että asioita on parasta tehdä sen eli ajan kanssa. Tartu siis hetkeen, vaikka aika pakenee.

TOPI LINJAMA

Kuvien metsästäjä antaa ajan patinan näkyä

Katselmus valokuvataiteilija Esko Männikön tuotantoon on vuoden tapaus Helsingissä. Taidehallissa voi nähdä, miten ihmiset elävät arkeaan kaukana metropoleista niin meillä kuin Teksasin takamailla.

Oululainen valokuvataiteilija **Esko Männikkö** luonnehtii itseään kuvien metsästäjäksi. Taiteilija tietää mistä puhuu, sillä hän pääsi jo pienenä poikana isän mukaan metsästysreissuille.

Männikkö tuli vuosikymmeniä sitten tunnetuksi pohjoisen kylissä asuvien miesten kuvaajana. Moni muistaa tupien totiset miehet kumisaappaat jalassa ja parransänki leukaperissä.

Kuvaajan oli helppo lähestyä miehiä, joiden joukkoon hän tunsi itsekin kuuluvansa.

”Aika pitkälle olen tyypillinen suomalainen mies minäkin, erään sortin peräkamarin poika”, Männikkö sanoi näyttelyn avajaisissa.

Kuvaus sujui luontevasti. ”Minulla oli sellainen tyyli, että vietin paljon aikaa näiden kavereiden kanssa. Oleminen oli tosi sujuvaa, ei siinä tarvinnut liinavaatteiden kanssa äkseerata eikä kahvikuppeja pestä.”

Viimeiset kaasuvalot

Näyttelyn varhaisin kuva on lehmän lypsystä kaasuvalon loisteessa. Männikkö onnistui tallentamaan perheen elämää Särkijärvellä Kiiminkijoen varressa juuri ennen kuin sähköt vedettiin taloon vuonna 1980.

Vanha pariskunta hoiti tilaa ja kahta kehitysvammaista poikaansa. ”Huolenpidolla ja rakkaudella”, Männikkö kirjoitti tuolloin kuvien yhteyteen laatimaansa tekstiin.

1990-luvun lopulla Männikkö alkoi kuvata autioituneita taloja. Kahvi saattoi jäädä kuppiin jäähtymään ja ovi raolleen, kun viimeinen asukas lähti. Ihmisen jäljet näkyvät.

Autiot talot, elämän merkit

Männikköä kiinnostaa, miten luonto ottaa ihmisen asumukset haltuunsa.

”Autioituvassa puutalossa kaikki muuttuu pikkuhiljaa mullaksi. Se on luonnollinen kuolema sille paikalle. Pitkässä prosessissa on kaksi puolta. Se on surullista ja tavallaan aika hienoa.”

Männikkö ei ole valokuvataiteilijana mikään tirkistelijä. Hän katsoo linssin takaa arvostavasti kohdettaan, oli se sitten ihminen tai takapihan heinittyvä sekamelska. Hän näkee kauneutta siellä, missä jonkun toisen mielestä tarvittaisiin puskutraktoria.

”Tällaisia paikkojahan on joka puolella maailmaa. En tiedä olenko rappioromantikko, mutta ne ovat kauniita paikkoja.”

Ihmisen kumppaneita

Viime vuosikymmenen puolivälissä Männikkö alkoi kuvata eläimiä: eläviä, kuolleita, tarhattuja, jopa säilöttyjä. Männikkö arvelee, että kiinnostukseen vaikutti osaltaan luontokuvaajatausta.

Hän vietti nuorena miehenä monta vappua lintuja tarkkaillen Utajärven Makkarasuolla. ”Siellä tuli kaikki vappumarssit marssittua.”

Esillä olevan sarjan ensimmäiset kuvat Männikkö otti hevosista. Syy oli käytännön sanelema. Tyttäret halusivat ratsastaa ja isälle jäi luppoaikaa talleilla.

”Kävi niin, että kun tyttäret halusivat lähteä kotiin, isä sanoi että vielä yksi kuva, vielä yksi kuva.”

Merkittävä osa kuvista on otettu muualla kuin Suomessa. Esimerkiksi teksasilaisia miehiä nähdään kuvissa yhtä luontevina kuin pohjoisen Suomen miehiäkin.

”Ihmiselämä on suurin piirtein samanlaista kaikkialla. On samat tunteet ja haaveet, töitä pitää tehdä ja leipä tienata.”

Italian ja Saksan hautausmailla Männikkö kuvasi ajan patinoimia veistoksia. Patinan myötä veistoksiin syntyy Männikön mielestä ainutkertaista kauneutta.

Mainetta maailmalla

Männikkö on pitänyt yksityisnäyttelyitä ympäri maailmaa, muun muassa Berliinissä, New Yorkissa, Milanossa ja Pariisissa. Taidehallin näyttely on kotimaassa ainutkertaisen laaja, miltei parinsadan kuvan retrospektiivi, joka lähtee Suomesta kansainväliselle kiertueelle.

Maailmaa kiertäneen taiteilijan on helppo nimetä lempipaikkansa. ”Se on kirkasvetinen joenranta, missä kalat käyvät pinnassa ja saa heittää sinne uistinta.”

TARJA HALLA

Esko Männikkö: Time flies. Retrospektiivinen näyttely. Helsingin taidehalli 2.3. asti. Turun taidemuseo 16.5.–14.9.

ESKO MÄNNIKKÖ

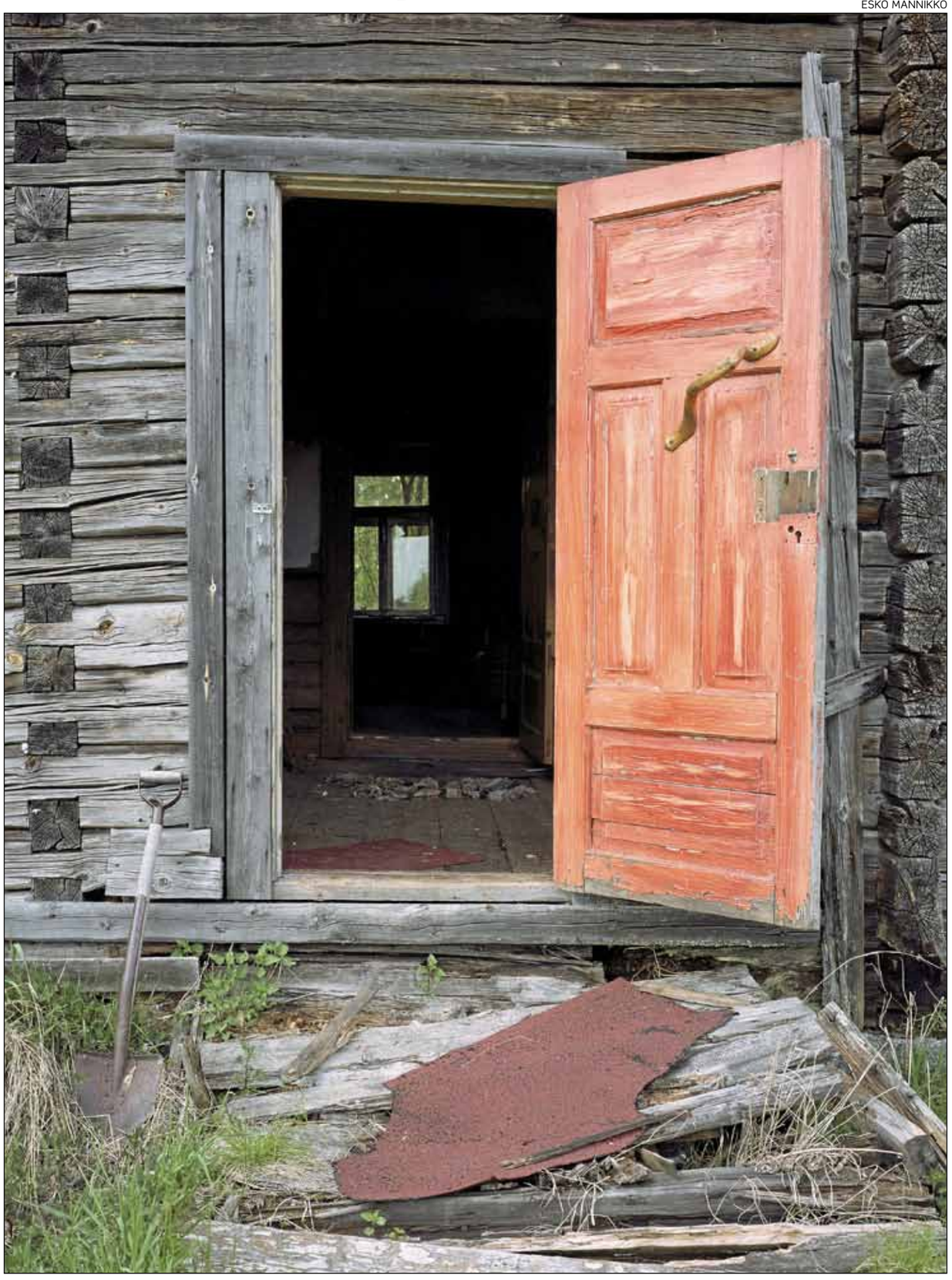

Luonto ottaa vähitellen haltuunsa ihmisen entisiä asumuksia. Teos kuvasarjasta Organised Freedom, Hallittu vapaus. 2001.

VALOKUVATAITEILIJA

Esko Männikön kuvat puhuttelevat ympäri maailmaa

Oulussa asuva valokuvataiteilija Esko Männikkö syntyi Pudasjärvellä 1959.
Ensimmäinen yksityisnäyttely Kun aika pysähtyy Oulussa 1982.
Vuoden nuori taiteilija -palkinto vuonna 1995.
Eniten yksityisnäyttelyjä ulkomailla, viimeksi Berliinissä ja New Yorkissa.
Kansainvälinen valokuvataiteen palkinto Deutsche Börse Photography Prize 2008.
Taidehallissa esillä olevan Time flies -retrospektiivin on tuottanut Suomen Taideyhdistys. Näyttelyyn liittyy 240-sivuisen kuvateos.

Katseen vangitsijat. Hautaveistokset ja eläimet ovat viime vuosikymmenen tuotantoa.

Kuvasarja Mexas esittelee tavallisten ihmisten elämää Teksasissa, USA:n ja Meksikon rajaseudulla.

Mutkaton tunnelma huokuu pohjoissuomalaisen miehen arjesta. Kuva sarjasta Naarashauki. Savukoski 1994.